

Minorregeling - 2019-2020

1. Naam minor: Religie en zingeving

2. Engelse benaming: Religion and Spirituality

3. Inhoud minor

In de minor Religie en zingeving, bedoeld voor aankomende professionals in welzijn, zorg en onderwijs en voor andere studenten die geïnteresseerd zijn in religie en zingeving, leren studenten de verborgen zin vragen te signaleren en te articuleren en te onderscheiden van andere (hulp)vragen. Daarnaast leren zij toegang te krijgen tot verschillende verhaaltradities en leren zij de vraag naar zin en religie te herkennen in kunst en cultuur. In de minor wordt bovendien aandacht besteed aan de eigen persoonlijke en spirituele ontwikkeling van studenten. Studenten gaan zelf op onderzoek uit, maken kennis met religieuze en spirituele praktijken en gaan met medestudenten de dialoog en de discussie aan.

De eindkwalificaties van deze minor sluiten aan bij:

- De drie zingevingcompetenties voor zorg en welzijn (Van Leeuwen, Leget, Vosselman, 2016, pp. 10-11)
- Landelijke richtlijn Zingeving en spiritualiteit in de palliatieve fase, versie 2.0, september 2018.
- Beroepscompetentieprofiel voor de sociaal werker. Welzijn en Maatschappelijke dienstverlening, versie 2.0, september 2018.

Kennis

1. De student beschrijft de multidimensionele begrippen religie, zingeving en spiritualiteit aan de hand van voorbeelden uit verhaaltradities, literatuur, kunst, het persoonlijk leven en de beroepspraktijk.
2. De student beschikt over adequate taal om de (verborgen) religieuze, existentiële en spirituele dimensie van het bestaan te herkennen en verwoorden.

Vaardigheden

1. De student herkent (verborgen) zingevingsvragen, spirituele behoeftes en processen van betekenisgeving door in communicatie met cliënten/ patiënten/ leerlingen alert te zijn op symbolen, metaforen en beeldspraak.
2. De student is in staat om met een open, aandachtig houding met cliënten/ patiënten/ leerlingen een gesprek aan te gaan over zingeving en spiritualiteit. De student weet wanneer hij/ zij moet doorverwijzen naar gespecialiseerde hulp.

Houding

1. De student is zich bewust van zijn of haar eigen religieuze, spirituele en existentiële levenshouding en van de invloed van deze eigen houding op zijn of haar professioneel handelen.
2. De student is in staat de eigen manier van kijken naar religie en zingeving bespreekbaar te maken, te bereflecteren en samen met anderen verder te ontwikkelen.

Samenvatting voor diplomasupplement

In de minor Religie en Zingeving heeft de student geleerd de verborgen zin vragen te signaleren en te articuleren en te onderscheiden van andere (hulp)vragen. Daarnaast heeft hij geleerd toegang te krijgen tot verschillende verhaaltradities en de vraag naar zin en religie te herkennen in kunst en cultuur. Bovendien is er in de minor aandacht besteed aan de eigen persoonlijke en spirituele ontwikkeling van de student. De student heeft deel genomen aan meerdere cursussen. Daarnaast heeft de student deelgenomen aan verschillende excursies gericht op bezinning, religie, kunst en

cultuur. De student beschikt over kennis en vaardigheden op het gebied van religie, zingeving en spiritualiteit en beschikt over adequate taal om de (verborgen) religieuze, existentiële en spirituele dimensie van het bestaan te herkennen en verwoorden. De student is in staat om met een open, aandachtig houding met cliënten/ patiënten/ leerlingen een gesprek aan te gaan over zingeving en spiritualiteit. De student weet wanneer hij/ zij moet doorverwijzen naar gespecialiseerde hulp. De student is zich bewust van zijn eigen religieuze, spirituele en existentiële levenshouding en van de invloed van deze eigen houding op zijn professioneel handelen en is in staat de eigen manier van kijken naar religie en zingeving bespreekbaar te maken, te bereflecteren en samen met anderen verder te ontwikkelen.

In the minor Religion and Spirituality the student has learnt to identify and articulate (hidden) existential questions and to differentiate them from other questions. The student has also gained access to different kinds of narrative traditions. The student is capable of recognizing religious and existential questions in arts and culture. Moreover, the minor focusses on the personal and spiritual development of the student. The student has participated in several courses. Furthermore, the student has participated in several fieldtrips in the field of religion, spirituality, arts and culture. The student has knowledge and skills in the field of religion and spirituality and has adequate language skills to recognize and articulate the (hidden) religious, existential and spiritual dimensions of life. The student has learnt to start an open, attentive dialogue with clients/ patients/ pupils about meaning and spirituality. The student knows when he/ she needs to refer people to specialized assistance. The student is aware of his own personal religious, spiritual and existential approach to life and the influence of this approach on his/ her professional conduct. The student has learnt to bring into dialogue his/ her own views on religion and meaning of life, to reflect upon that views and to continue to develop them together with others.

4. Overzicht onderwijsactiviteiten minor (zie artikel 16 algemeen deel van de OER)
Het overzicht van de onderwijsactiviteiten is te vinden in bijlage A-Studieprogramma.

5. Aanmelding onderwijsactiviteiten minor
Niet van toepassing.

6. Toetsing minor en aanmelding voor toetsen (artikel 18 en 22 algemeen deel OER)
Het toetsoverzicht is te vinden in bijlage B-Toetsoverzicht. Het toetsrooster wordt uiterlijk 3 weken voor aanvang bekend gemaakt de website van de hogeschool (<https://www.fhtl.nl/rooster/index>). Studenten hoeven zich alleen aan te melden voor de herkansing, met behulp van de knop "Aanmelden" in mijnFHTL (<https://www.fhtl.nl/mijnfhtl/>).

7. Minorafroning (zie artikel 19, lid 3 algemeen deel OER)
De student heeft de minor behaald als alle onderdelen met een voldoende (5,5 of hoger) zijn afgerond. Het eindcijfer voor de minor als geheel op een beoordelingsschaal 1-10 wordt gebaseerd op het gemiddelde van de studieonderdelen Religie en Zingeving in de beroepspraktijk en Integratie.

8. Examencommissie (artikel 38 algemeen deel OER)
Zie bijlage Samenstelling Examencommissie FHTL

9. Geldigheid
Deze informatie geldt voor het studiejaar 2019-2020.

10. Ingangseisen minor
Om te kunnen deelnemen aan de minor moet de student de propedeuse behaald hebben of toestemming hebben van de examencommissie van zijn opleiding om de minor te volgen.

11. Niet toegankelijk voor:
Studenten die een HBO- opleiding Godsdienst-Pastoraal werk, Theologie of Leraar Godsdienst of WO-opleiding Theologie of Religiewetenschappen volgen.

Aan studenten worden voor deelname en afronding van de minor geen andere eisen gesteld dan opgenomen in de hier uitgewerkte minorregeling.

Bijlage A - Studieprogramma

code	titel	ec	Leerdoel	Toelichting
19MZIB	Zingeving in de beroepspraktijk	5	Je analyseert de beroepspraktijk waarvoor je wordt opgeleid op religieuze en zingevingsthema's: wanneer komt zingeving aan de orde, hoe worden de vragen naar zin gearticuleerd, hoe speelt religie daarbij een rol?	Aan de hand van diverse casuïstiek wordt onderzocht tegen welke grenzen mensen aanlopen in de beroepspraktijk als ze in aanraking komen met religieuze en niet-religieuze levensbeschouwelijke opvattingen. Met behulp van een analysemodel analyseer je een casus. De resultaten daarvan presenteert je aan je medestudenten.
19MINT	Integratie	2	Je reflecteert in een leerverslag op jouw mens-, gods- en wereldbeeld. Je onderzoekt de verbanden tussen de verschillende onderdelen van de minor en wat de minor betekent voor jouw toekomstige beroepspraktijk	Tijdens de integratiecolleges ga je op zoek naar je eigen kwaliteiten die je kunt inzetten in je beroepspraktijk. Je wordt je bewust van je mens-, gods- en wereldbeeld en de betekenis daarvan in je beroepspraktijk. De integratie van de vakken in combinatie met jouw persoonlijk ontwikkeling staat hier centraal
19MCRZ	Concepten van Religie en Zingeving	5	Je definieert het begrip zingeving, je definieert religie als hedendaags fenomeen, je beschrijft de relatie tussen zingeving en religie. Je wordt je bewust van en ontwikkelt je eigen manier van kijken naar zingeving en religie	We bestuderen religie en zingeving conceptueel. Wat is religie voor een verschijnsel? Hoe kunnen een aantal religieuze verschijnselen in de samenleving geduid worden. Wat zijn zingevingsvragen en hoe herken je ze?
19MVHT	Verhaaltradities	5	Je leert verhalen uit verschillende tradities lezen en bevragen met oog op de vraag naar zin en betekenis. Je leert methodisch en systematisch naar deze verhalen te kijken	Verhaaltradities bevatten de neerslag van generaties die worstelen met de vraag naar zin en betekenis. Deze verhalen zijn niet altijd eenvoudig te lezen of te begrijpen. Ze pogen het onzegbare te verwoorden, soms vanuit een context die veraf staat van hier en nu. In deze cursus gaan we kernteksten van diverse tradities lezen en nauwkeurig bevragen, zodat we toegang krijgen tot de hart van die teksten
19MRKC	Religie en Zingeving in Kunst en Cultuur	5	Je leert zingevingsthema's (al of niet verbonden met een specifieke religie) te herkennen en benoemen in beeldende kunst, literatuur, film en muziek. Je onderzoekt de betekenis van ervaringen in verschillende kunstvormen	In beeldende kunst, literatuur, film en muziek gaan wij op zoek naar de wijze waarop het heilige en vragen naar goed en kwaad vandaag aanwezig zijn. Door deze zoektocht krijgen we mogelijkheden in handen om onze eigen tijd en onze eigen positie daarin te interpreteren. Je leert dat kunst en cultuur

				bijdragen aan het welbevinden van mensen
19MSPP	Spirituele praktijken	5	Je maakt kennis met diverse spirituele vormen en je reflecteert op de mogelijke waarde en betekenis van deze vormen voor jouw persoonlijke en professionele ontwikkeling	Je eigen ervaring is het uitgangspunt van de reis die in deze cursus gemaakt wordt langs de vele vormen waarop spiritualiteit in de praktijk aan bod kan komen: meditatie, mindfulness, yoga, gebed en contemplatie, levenskunst, rituelen
19MEXC	Excursies	3	Je reflecteert op wat de ervaring met diverse praktijken van zingeving betekent voor je eigen ontwikkeling	In dit onderdeel neem je deel aan verschillende praktijken van religie en zingeving. De opgedane ervaringen beschrijf je en presenteer je aan je medestudenten. Tijdens kloosterdagen ervaar je hoe het is om je terug te trekken uit de alledaagse hectiek. Ook gaan we tijdens de kloosterdagen met elkaar in gesprek over zingevingsvragen

Bijlage B - Toetsoverzicht

Aan onderwijseenheden worden hele studiepunten toegekend.

code	titel	ec	toetsing	Individueel/groep	beoordelingsschaal
19MZIB	Zingeving in de beroepspraktijk	5	Werkstuk Presentatie	Individueel	cijfer 1-10
19MINT	Integratie	2	Werkstuk	Individueel	cijfer 1-10
19MCRZ	Concepten van Religie en Zingeving	5	Kennistoets	Individueel	cijfer 1-10
19MVHT	Verhaaltradities	5	Kennistoets	Individueel	cijfer 1-10
19MRKC	Religie en Zingeving in Kunst en Cultuur	5	Werkstuk	Individueel	cijfer 1-10
19MSPP	Spirituele praktijken	5	Werkstuk	Individueel	cijfer 1-10
19MEXC	Excursies	3	Werkstuk	Individueel	behaald/niet behaald